

Kenteken aan de wand

Zware criminaliteit opsporen en voorkomen
met kentekenscans

Aanjaagteam
Ondernijning

Colofon

Kenteken aan de wand is een awareness notitie en oproep om kansen en successen binnen de aanpak van mobility crime breder in te zetten en verder door te ontwikkelen ten behoeve van o.a. de aanpak van zware georganiseerde criminaliteit (ondermijning).

Kenteken aan de wand is gebaseerd op jarenlange praktijkervaring op het gebied van mobility crime. Het betreft geen wetenschappelijke beschouwing.

De redactie van Kenteken aan de wand is verzorgd door Tom Lavalaye en Mirjam Corsel.

Vormgeving: Mrs. Peacock Graphic Design, Annet Pouw.

Den Haag, april 2021

► Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Voertuigcriminaliteit niet hot: why not?	7
Maatschappelijke impact: 'ongehoord'	9
Onaantastbaar gedrag en ondermijning van het gezag	9
Slachtoffers niet gehoord	13
Effectiever opsporen: de scanauto	15
De roep om innovatie	15
Scanauto met ANPR-functionaliteit: een gamechanger	15
Technisch een kwestie van plug and play	17
Oproep	19
Omdenken: van dilemma's... naar mogelijkheden	19

► Voorwoord

Voertuigcriminaliteit (mobility crime) redt het niet in de concurrentie met de grote veiligheidsthema's als ondermijning, terreur en high impact crime. Vreemd als je bedenkt dat juist vervoer een voornaam onderdeel is van de criminele (bedrijfs) processen van deze thema's. Ervaring van het Team Externe Dynamische Samenwerking (TEDS) van de politie Amsterdam laat zien, dat door slim gebruik te maken van de informatiepositie op voertuigcriminaliteit zware criminaliteit een stuk effectiever en efficiënter kan worden opgespoord én voorkomen. Daarbij is de scanauto een belangrijke bron van informatie gebleken: een ware gamechanger voor de opsporingspraktijk.

In plaats van te moeten concurreren met de grote thema's, zou het onderwerp voertuigcriminaliteit als 'cadeau' moeten worden omarmd in de aanpak van zwaardere vormen van criminaliteit. Een cadeau dat zeker in relatie tot 'het brede offensief tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit' niet onuitgepakt mag blijven. De toepasbaarheid in deze aanpak is op meerdere fronten groot. Denk aan de versteviging van het stelsel van Bewaken en Beveiligen, aan het verstoren van criminele bedrijfsprocessen en het afpakken van vermogen.

De centrale boodschap in deze publicatie is dan ook: 'Pak deze kans met beide handen aan! Investeer in scanauto's, koppel er de ANPR-functionaliteit aan en maak het verschil in de praktijk.'

Rienk Hoff

lid van burgerinitiatief
1Overheid

Arre Zuurmond

Ombudsman Metropool
Amsterdam

George Rasker

Programmadirecteur
aanpak Ondermijning

► Voertuigcriminaliteit niet hot: why not?

Criminaliteit en voertuigen zijn sterk met elkaar verbonden. Drugstransporten, liquidaties, plofkraken, terreur, mensensmokkel... Stuk voor stuk belangrijke thema's op de Veiligheidsagenda waar criminelen auto's (en vrachtauto's) voor inzetten. Het liefst auto's waarmee de anonimiteit is gewaarborgd: huurauto's, gestolen auto's en/of auto's met valse kentekenplaten. En toch is voertuigcriminaliteit niet hot in opsporingsland. De associatie is er vooral met kleine criminaliteit en zo wordt het in de regel ook opgepakt (of 'geparkeerd' op de grote stapel).

In deze publicatie laten we zien dat zware vormen van criminaliteit een stuk effectiever en efficiënter kunnen worden opgespoord en voorkomen, wanneer slim gebruik wordt gemaakt van de informatiepositie op voertuigcriminaliteit. En dat de scanauto deze informatiepositie bovendien een enorme boost kan geven.

Maar voor we ingaan op de opsporingskansen met de scanauto, zetten we eerst de ernst en het ondermijnende karakter van voertuigcriminaliteit zelf uiteen. Het onaantastbare gedrag van criminelen, de verwevenheid met zware criminaliteit en de maatschappelijke impact.

'Wat we zien de afgelopen jaren is dat in de zwaardere vormen van criminaliteit eigenlijk elke keer een auto voorbijkomt.'

Landelijk Informatiecentrum Voertuigcriminaliteit (LIV) in Nieuwsuur 23/11/2019

Drugsbendes bereid tot zwaarder geweld als gevolg van een grotere concurrentie op de drugsmarkt, waarschuwt Europol voor een toename van zwaar geweld door drugsbendes in de EU. Vooral grote havens zijn kwetsbaar, maar ook geweld tegen niet-criminelen neemt toe. Europol meldt dat het moeilijk kan zijn om huurmoordenaars op te sporen, omdat die vaak geen banden hebben met de bende waarvoor ze iemand hebben gedood.

Europol (2021),
The use of violence by organized crime groups.

► Maatschappelijke impact: ‘ongehoord’

Onaantastbaar gedrag en ondermijning van het gezag

Autodiefstal staat niet op zichzelf. Criminele organisaties maken veelvuldig gebruik van gestolen voertuigen en valse, vermiste of gestolen kentekenplaten. Dat doen zij al sinds jaar en dag. High impact criminelen hanteren daarbij vaak de zogenaamde ‘duplo-methode’: ze laten een onopvallende auto stelen (Renault Clio’s en Meganes zijn bijvoorbeeld populair), zoeken een vergelijkbare auto in dezelfde kleur op het internet en laten de kentekenplaten ervan namaken. Op die manier kunnen ze zich verschuilen achter de identiteit van de eigenaar van de vergelijkbare auto. En daarin gaan ze soms ongehoord brutaal te werk:

- Zo was de Volkswagen Transporter die werd gebruikt bij de liquidatie van Lucas Boom (op klaarlichte dag, voor de ogen van tientallen leerlingen van een basisschool in Zaandam) bijvoorbeeld voorzien van een vals kenteken **gedupliceerd van een voertuig in gebruik bij justitie**.
- En de Volkswagen Caddy, waarin het onthoofde lichaam van Nabil Amzieb werd gevonden, betrof een **gestolen voertuig van de politie**.

Beide voorbeelden onderstrepen de (vermeende) onaantastbaarheid van criminelen. Acties die niet anders uitgelegd kunnen worden dan als een ‘middelvinger’ naar de overheid: ondermijning van het gezag pur sang.

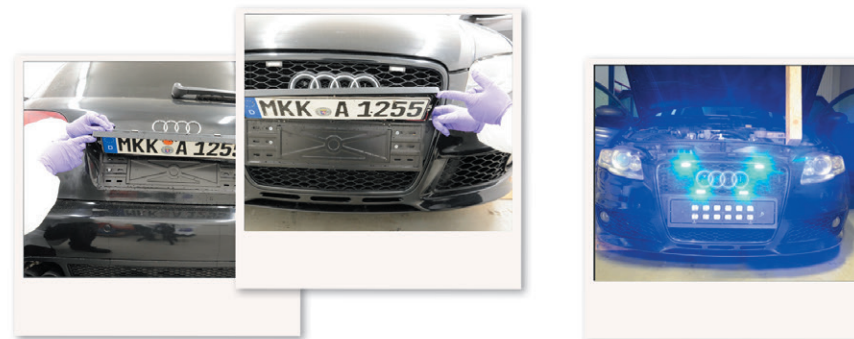
Afbeelding 1:
voertuig met gedupliceerd kenteken van justitie
betrokken bij de liquidatie van Lucas Boom

Kings of the road

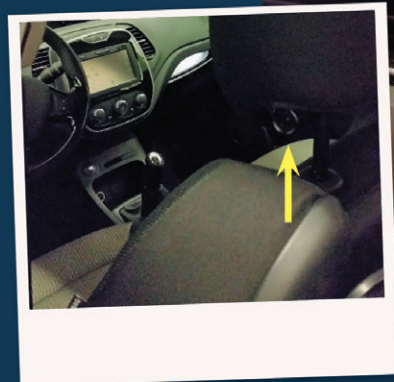
Onaantastbaar gedrag wordt ook vertoond op de openbare weg. Zware criminaliteit gaat niet zelden gepaard met luxe snelle voertuigen, voorzien van valse kentekenplaten. In relatie tot ondermijning wordt vaak gesproken van wijkkoningen, maar 'kings of the road' die zien we ook.

Aan maximumsnelheden hebben ze geen boodschap. En met in de grille gebouwde blauwe

flitslampjes - zoals we die kennen van voertuigen van politie en justitie - is ruimte op de weg zo gecreëerd. Ze trekken zo snel op, dat een achtervolging zelden succesvol is. En met van binnenuit bedienbare automatisch kantelbare kentekenplaten maken ze zichzelf bovendien in een split second 'onzichtbaar' op de weg. Het ombouwen van voertuigen gebeurt in/voor het criminele circuit buitengewoon professioneel.

Afbeelding 2: kantelbare kentekenplaten en blauwe flitslampjes

Afbeelding 3: voorbeeld van een criminele videoauto. Deze in 2016 gestolen auto werd na 10 maanden aangetroffen. Na onderzoek bleek deze tot tweemaal toe te zijn voorzien van valse kentekenplaten. Het eerste valse kenteken werd in Amsterdam gescand.

De criminele videoauto

De criminele videoauto is daar ook een treffend voorbeeld van. High impact criminelen zetten deze in om hun misdaden voor te bereiden. Gestolen voertuigen met valse kentekenplaten worden voorzien van hightech camera's die op professionele wijze worden weggevoerd in bijvoorbeeld de grille, hoofdsteunen en naast het derde remlicht. Via een livestream kunnen de beelden op afstand worden bekeken. De videoauto stelt hen in staat patronen in kaart te brengen rond hun doelwit. Zo kienen ze het

High impact criminelen zetten ook videoauto's in om hun misdaden voor te bereiden.

perfecte moment uit om toe te slaan. Daarmee vergroten ze slagingskans van het misdrijf aanzienlijk en wordt de pakkans verkleind.

Verborgen ruimtes

Ook voor de smokkel van illegale goederen en mensen worden gestolen voertuigen gebruikt en op zeer professionele wijze omgebouwd: in dit geval met verborgen ruimtes. Het gaat daarbij niet alleen om personenauto's, maar ook om vrachtwagens. Deze laatste worden soms boven-

dien voorzien van zeer dik aluminiumfolie, zodat een 'kooi van Faraday' ontstaat. Hierdoor kunnen eventueel aanwezige Track en Trace modules geen signalen meer zenden of ontvangen en zullen warmtebeeldcamera's niet of nauwelijks iets detecteren.

Afbeelding 4: vrachtwagen bekleed met dikke aluminiumfolie

Slachtoffers niet gehoord

Valse kentekenplaten dragen niet alleen bij aan de anonimiteit van criminelen, ze vormen ook een groot probleem voor de oorspronkelijke eigenaars. Hoewel de geduplicateerde kentekenplaten vaak de juiste echtheidskenmerken missen, kunnen camera's langs de snelweg en scanauto's in de stad ze niet van echt onderscheiden. Begaat een crimineel een overtreding dan valt de boete in de brievenbus van de oorspronkelijke eigenaar. Tekent deze bezwaar aan, dan is dat doorgaans zonder succes, want de beelden van de scans zijn duidelijk: de overtreding is begaan. Slachtoffers kunnen hoog en laag springen en aankloppen bij verschillende overheidsinstanties, maar ze worden niet gehoord.

De eigenaar van de Renault Clio op de foto hieronder was het na meer dan 70 boetes zo zat dat hij zelf vanuit Groningen naar Amsterdam reed om zijn onschuld te bewijzen. Hij trof de 'duplo' van zijn auto aan op de locatie van de parkeer-

overtredingen, maakte een foto en lichtte de politie in. Nadat de politie ter plaatse was gekomen, bleek dat het een gestolen voertuig betrof waar valse kentekenplaten op zaten. Zijn verhaal staat niet op zichzelf: het criminele circuit maakt op grote schaal gebruik van valse kentekenplaten. De exacte omvang is onbekend. In veel gevallen blijkt pas achteraf dat 'duplo-auto's' zijn ingezet bij bijvoorbeeld een drugstransport, wapenvervoer of voorverkenning.

De maatschappelijke impact is groot. Zeker als je tot je door laat dringen dat deze lichte, niet-geprioriteerde criminaliteitsvorm, zware criminelen in staat stelt om in de anonimiteit te acteren.

Valse kentekenplaten dragen niet alleen bij aan de anonimiteit van criminelen, ze vormen ook een groot probleem voor de oorspronkelijke eigenaars.

Eigenaar geduplicateerd voertuig bewijst zijn onschuld (scan de QR-code en hoor zijn hele verhaal – vanaf minuut 6.00 - in Nieuwsuur)

Als voertuigcriminaliteit zo'n belangrijke schakel is in het criminele proces, zou dat dan ook niet een elementaire schakel (kunnen) zijn in het opsporingsproces? Kunnen kentekens ons naar de voorkant van het probleem leiden?

'Zo'n pioniersfase is onmisbaar als je grote veranderingen als deze wilt realiseren. Tegelijkertijd heeft die fase ook een beperkte levensduur. Kenmerken van het einde van die levensduur zijn: einde en/of doorstart van tijdelijke hulpstructuren als verbeter- en intensiveringsprogramma's en taskforces; De opbrengst van experimenten en pilots blijft beperkt tot de directe omgeving; ontwikkelingsnelheden lopen uiteen; grote verschillen tussen gemeenten en regio's; de aandacht en voortgang blijft afhankelijk van de toewijding van individuele (sleutel-)functionarissen en is daardoor kwetsbaar. [...] Het moment lijkt daar om de pioniersfase te beëindigen en een volgende fase van door ontwikkelen en brede inbedding van werkwijzen te gaan realiseren. [...] Probleem gericht en informatie gestuurd werken is conditio sine qua non van een succesvolle aanpak. [...] Verdieping op wat technologie ons (en de criminelen) kan bieden, kan in potentie tot echte 'gamechangers' leiden die sneller en duurzamer resultaat opleveren dan toe nu toe mogelijk was.'

Toekomstagenda Ondermijning, juli 2017

'Politie en Openbaar Ministerie moeten inzetten op het realiseren en versterken van vernieuwings- en innovatiekracht van opsporing en vervolging, waarbij wordt samengewerkt met bestuur en betrokken partners.'

Ontwikkelagenda Opsporing, nov. 2018

'[Het is] van belang dat voor de uitvoering van beveiligingsmaatregelen voldoende ingespeeld blijft worden op nieuwe ontwikkelingen, de toegenomen inzet van kroongetuigen en de werking van het MIT. Daarom stel ik financiële middelen beschikbaar voor de ontwikkeling en uitvoering van alternatieve en innovatieve beveiligingsconcepten en het creëren van meer gradaties in beveiligingsconcepten die minder beslag leggen op de beschikbare capaciteiten'

Kamerbrief 18-06-2020: 'Uitwerking breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit'

► Effectiever opsporen: de scanauto

De roep om innovatie

De roep om innovatie en vernieuwing in de opsporing wordt steeds luider. Maatschappelijke en technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op en ook criminelen laten een buitengewone wendbaarheid zien. Stilstaan is geen optie, we moeten meebewegen en slim inspelen op nieuwe ontwikkelingen. De scanauto is zo'n ontwikkeling. Gemeenten zetten deze sinds 2009 in voor de handhaving van het parkeerbeleid. Het voertuig is voorzien van zes camera's en controleert de kentekens van geparkeerde voertuigen. Is er geen parkeergeld betaald, dan volgt automatisch een boete. Met betrekkelijk weinig auto's en dus weinig personeel zijn zij, dankzij de inzet van de scanauto's in staat in een groot gebied het parkeerbeleid te handhaven. Sinds 2014 maken de gemeente en politie Amsterdam gezamenlijk gebruik van de scanauto's in de stad. Dit doen zij in het project Spookvoertuigen, waarvoor zij ook een convenant hebben gesloten. Bij de totstandkoming van het Convenant (in 2014) hebben de partijen zich uitvoerig laten adviseren en bijstaan door privacyfunctionarissen, om te garanderen dat het gezamenlijke gebruik van de scanauto juridisch correct zou plaatsvinden. Naast de controle voor de gemeente of er wel parkeergeld is betaald, wordt voor de politie ook gecontroleerd of een kenteken als gestolen staat geregistreerd. Anders dan bij een ANPR-hit, dat

rijdende voertuigen controleert, heeft de politie met de scanauto een middel in handen om stilstaande auto's, waar iets mis mee is, in het vizier te krijgen.

Scanauto met ANPR-functionaliteit: een gamechanger

Het project Spookvoertuigen is puur gericht op het traceren en van de weg halen van gestolen voertuigen (nog voorzien van de originele kentekenplaten). Het Team Externe Dynamische Samenwerking van de politie Amsterdam ontdekte echter al snel dat de potentie van de scanauto voor het politiewerk veel verder reikt. Zou de scan-data door meer filters worden gehaald, dan kunnen voorbereidingshandelingen van liquidaties, ramkraken en andere zware criminaliteit een stuk eenvoudiger worden gesignaleerd. Gekoppeld aan de ANPR-functionaliteit schuilt in de scanauto (in combinatie met de nodige kennis over voertuigcriminaliteit) een heuse gamechanger voor de opsporing en vervolging. Zeker wanneer ook het Verdachte Voertuig Protocol wordt opgevolgd. Niet alleen stelt de informatie ons in staat aan de voorkant te komen van zware criminaliteit, ook draagt het bij aan de versterking van criminele bedrijfsprocessen (door de onaantastbaarheid m.b.t. voertuigcriminaliteit te doorbreken) en het signaleren en afpakken van crimineel vermogen (luke voertuigen en openstaande boetes).

Naar de voorkant: praktijkvoorbeeld

De eigenaar van een autobedrijf uit het noorden van het land had meerdere parkeerboetes ontvangen van de gemeente Amsterdam op een Renault die bij hem op de bedrijfsvoorraad stond. De auto stond netjes te koop achter het glas en was helemaal niet in Amsterdam geweest. Na de bezwaarprocedure te hebben doorlopen bij de gemeente, besloot de eigenaar ook aangifte te doen bij de politie van misbruik van zijn kentekenplaten.

Een week later blijkt het kenteken (op een gestolen duplo) betrokken bij een liquidatie. Hoewel de scanauto's van de gemeente het

voertuig meerdere keren hadden gescand in de omgeving van de woning van het slachtoffer, leverde het geen hit op voor de politie, omdat het voertuig (dat weliswaar gestolen was) was voorzien van valse kentekenplaten.

Het Team Externe Dynamische Samenwerking van de politie Amsterdam pleit al sinds 2018 voor uitbreiding van de scanfilters met o.a. vermiste, gestolen en valse kentekenplaten. Hadden er meer filters op de scandata gezeten, dan had de politie het voertuig al in een vroeg stadium gesignaleerd en van de weg kunnen halen of onder controle kunnen brengen.

Technisch een kwestie van plug and play

De scanauto's die op dit moment voor de gemeente Amsterdam rijden (en in project Spookvoertuigen ook worden gebruikt voor de politie), scannen op een gemiddelde zaterdag 225.000 kentekens binnen de betaald-parkeerzones van de stad Amsterdam. De scanauto's zijn een waardevolle aanvulling op de bestaande vaste ANPR-portalen in en rond de gemeente. Als een hit een statische ANPR-positie met grote snelheid passeert, wordt het afvangen buitengewoon lastig: het voertuig verdwijnt makkelijk in het verkeer. Doordat de scanauto stilstaande en geparkeerde voertuigen scant, wordt de pakkans aanzienlijk groter. De techniek voor een koppeling met de ANPR-functionaliteit is aanwezig; het is een kwestie van plug and play. Jaarlijks scannen de scanauto's van de vier grote steden 158 miljoen kentekens (cijfer 2018). De datastream gaat nu (meestal) nog alleen door het Nationaal Parkeerregister (NPR) ten behoeve van de parkeerhandhaving.

In Amsterdam (als eerste stad in Nederland) wordt de scandata ook doorgeleid naar het Landelijk Informatiecentrum Voertuigcriminaliteit (LIV) waar

Jaarlijks scannen de scanauto's van de vier grote steden 158 miljoen kentekens (cijfer 2018)

deze wordt gefilterd op basis van de RDW-code A87 (gestolen voertuigen). In Den Haag wordt de scanauto op dit moment voor een proefperiode van een jaar ook ingezet door de afdeling Bewaken en Beveiligen. Zoals we zien in het voorbeeld hiernaast biedt de scanauto in deze gevallen grote winstkansen, mits er voldoende filters op de scandata zitten. Het toevoegen van extra filters voor gestolen, vermiste en valse kentekenplaten (de ANPR filtert hier reeds op) is technisch eenvoudig en kan in de praktijk letterlijk het verschil betekenen tussen leven en dood.

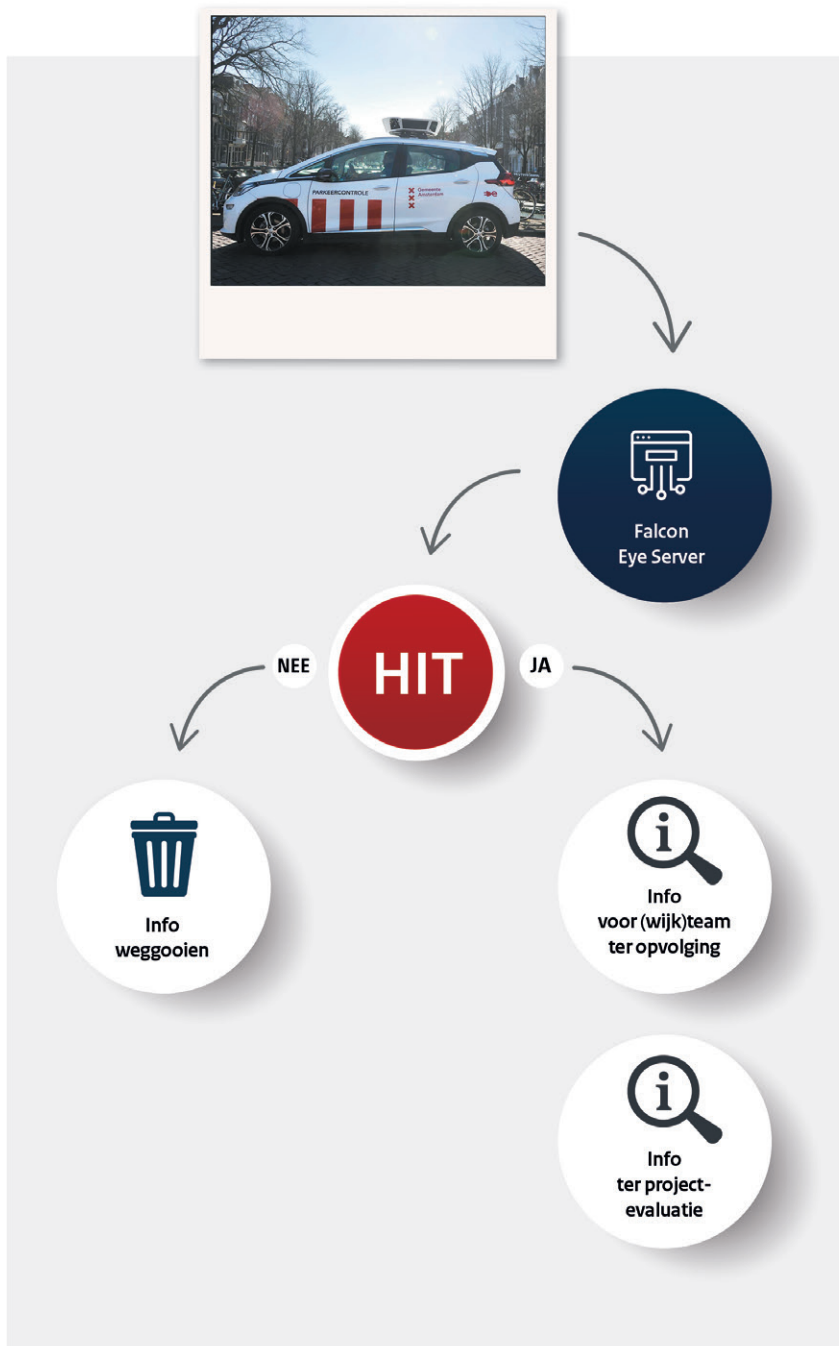
In de afgelopen vijf jaar zijn zo'n 340.000 kentekenplaten opgegeven als vermist of gestolen. Voeg daar de ca. 650.000 bedrijfsvoorraad kentekens aan toe, openstaande boetes en terreur en je zet een radicale verandering voor de opsporingspraktijk in gang.

Figuur 1:

Voorstel filters op datastream van de scanauto's bij gezamenlijk gebruik met de gemeente (filter 1)

► Oproep

Omdenken: van dilemma's ...

Samenwerking in de informatievoorziening met de gemeente is van belang om de kans op een hit verder te vergroten. Het voorbeeld op de vorige pagina schetst dit treffend: voorafgaand aan de aangifte, diende de eigenaar van de gedupliceerde Renault immers al bezwaar in bij de gemeente. Helaas zien zowel de gemeente als politie nog 'beren op de weg' als het gaat om het uitbreiden van de samenwerking en de datafilters ten behoeve van de opsporing. Er wordt gewezen op de AVG, WPG en doelbinding. Een andere beperking aan het gezamenlijk gebruik van de gemeentelijke scanauto's is gelegen in het feit dat het sangebied uitsluitend de betaald-parkeren zones behelst. Auto's daarbuiten of in parkeergarages blijven buiten schot. Ook rijden ze alleen op tijdstippen dat er betaald moet worden. Kun je na 21.00u gratis parkeren, dan rijden er na dat tijdstip geen scanauto's meer rond. Focus je op deze dilemma's, dan zou je je hoofd erover kunnen breken. Maar, met een focus op mogelijkheden ontdek je al snel dat ze niet onoverkomelijk zijn.

... naar mogelijkheden

We roepen de politie op om zélf de benodigde scanapparatuur aan te schaffen en hieraan de ANPR-functionaliteit te koppelen. Dit met het oog op doorontwikkeling en brede inbedding van een best practice (Toekomstagenda Ondermijning,

2017), vernieuwing en innovatie van de opsporing (Ontwikkelagenda Opsporing, 2018), versterking van het stelsel Bewaken en Beveiligen, het verstoren van criminele bedrijfsprocessen en het afpakken van crimineel vermogen (Kamerbrief 18-06-2020). Het 'probleem' van doelbinding is hiermee direct van tafel en ook de beperking in scantijd en -gebied is niet meer aanwezig. De aanbeveling is om bij de inzet van de scanauto's het traceren van valse, gestolen en vermiste kentekenplaten te prioriteren, als (ken)teken aan de wand voor zware criminaliteit. De maatschappelijke impact rechtvaardigt de investering, die tevens optimalisatie van het opsporingsproces behelst op thema's met hoge prioriteit.

Als eventuele bijvangst kunnen bovendien talloze gesignaleerden in Nederland worden gezien. Aan buitengebruikstellingen staat er inmiddels ruim € 135 miljoen aan openstaande vorderingen.

Na akkoord op de aanschaf van de scanapparatuur, kan (voor een voorspoedige implementatie) het inzetgebied worden bepaald. Bijvoorbeeld op basis van aantallen gesignaleerden en duplo's. Ook kunnen bestuurders van de scanauto's worden geregeld en afspraken worden gemaakt met de betreffende (wijk)teams over de afhandeling van deze hits.

*Dit is een uitgave van het Aanjaagteam Ondernijning.
Eerder verschenen in deze reeks:
'Handreiking APV en ondernijning' (april 2020)
'Een Pact voor de Rechtsstaat' (september 2020)
'Mee(r) doen met Damodes' (oktober 2020)
'Samen' (februari 2021)*

Den Haag, april 2021